

RNDr. Alena VONDRÁKOVÁ
Univerzita Palackého v Olomouci
alena.vondrakova@upol.cz

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

AUTORSKO-PRÁVNÍ PROBLEMATIKA V GEOINFORMATICE A KARTOGRAFII

Tato prezentace byla podpořena v rámci projektu ESF reg. č. CZ.1.07/2.2.00/28.0078

Inovace doktorského studia Geoinformatika a kartografie podporou moderních technologických směrů

GIVS 2012 – Geoinformace ve veřejném sektoru pro bezpečnost a konkurenceschopnou společnost

Autorské právo

- význam **hodnoty autorského práva** neustále roste
- v nových **ekonomických podmínkách** si majitelé těchto práv silněji než kdy dříve uvědomují jejich **hospodářský význam**
- je zapotřebí docílit **efektivní ochrany** autorských práv
- autorské právo spadá do práv tzv. **duševního vlastnictví**
- duševní vlastnictví představuje práva vztahující se k nehmotným výsledkům **tvůrčí činnosti lidí**, tedy k projevům jejich intelektu
- práva duševního vlastnictví mají **absolutní povahu**, tzn. působí vůči všem
- jsou založena na **zásadě teritoriality**, což znamená, že jsou chráněna pouze na území toho státu, kde vznikla a řídí se **národním právním řádem**

Duševní vlastnictví v geoinformatice

- **Autorská práva**
 - práva k literárním, uměleckým a vědeckým dílům
 - kartografická díla, produkty GIS, databáze, know-how, goodwill, obchodní tajemství, počítačový program, vědecký objev, apod.
- **Průmyslová práva**
 - práva k vynálezům, průmyslovým vzorům, užitným vzorům, zlepšovacím návrhům, novým metodám
- **Práva na označení**
 - práva k ochranným známkám, obchodní firmě, práva na ochranu proti nekalé soutěži

Další související práva

- právo na **ochranu ekonomických investic** garantované mezinárodním ekonomickým právem a mezinárodními dohodami
- absolutní **majetková práva** a relativní majetková práva definovaná **Občanským zákoníkem**
- **patentové právo**
- autorské právo chrání pouze **autorská díla**

*dílo literární a jiné dílo umělecké a dílo vědecké, které je jedinečným výsledkem tvůrčí činnosti autora a je vyjádřeno v jakékoli objektivně vnímatelné podobě včetně podoby elektronické, trvale nebo dočasně, bez ohledu na jeho rozsah, účel nebo význam (dále jen "dílo"). Dílem je zejména dílo slovesné vyjádřené řečí nebo písmem, dílo hudební, dílo dramatické a dílo hudebně dramatické, dílo choreografické a dílo pantomimické, dílo fotografické a dílo vyjádřené postupem podobným fotografii, dílo audiovizuální, jako je dílo kinematografické, dílo výtvarné, jako je dílo malířské, grafické a sochařské, dílo architektonické včetně díla urbanistického, dílo užitého umění a **dílo kartografické***

*Za dílo se považuje též **počítačový program**, je-li původní v tom smyslu, že je autorem vlastním duševním výtvozem. **Databáze**, která je způsobem výběru nebo uspořádáním obsahu autorem vlastním duševním výtvozem a jejíž součástí jsou systematicky nebo metodicky uspořádány a jednotlivě zpřístupněny elektronicky či jiným způsobem, je dílem souborným. Fotografie a dílo vyjádřené postupem podobným fotografii, které jsou původní ve smyslu věty první, jsou chráněny jako **dílo fotografické***

Autorské právo v České republice

- ochrana autorských práv v České republice patří mezi **nadprůměrné** v rámci celosvětového standardu
- **podoby autorského práva** v české legislativě
 - **práva osobnostní** (morální)
právo oslovovat si autorství, právo dílo zveřejnit, právo na autorský dohled není možné je převádět ani dědit
 - **práva majetková**
právo dílo užívat, udělit oprávnění užití díla někomu jinému, právo na odměnu, apod.
- autorské právo definuje v České republice zákon **č. 121/2000 Sb.** o právu autorském, právech souvisejících s právem autorským, v platném znění (významná novelizace v **roce 2006**)

Různá úroveň autorsko-právní ochrany

- **katastrální mapy** (nejsou autorským dílem)
- **státní mapové dílo**
- **komerční kartografické a geoinformatické produkty**
- **archívní produkty** starší 70 let od úmrtí autora / vydání
- **funkcionalita** specializovaného softwaru a **programovací jazyky**
- kartografické **aplikace na internetu**
- **databáze** prostorových dat
- **GIS software** a programové **nadstavby**
- prostorové **vizualizace**
- **animace**
- **náhledy a výsledky analýz**
...a další

Licence k autorským dílům

- public domain a GNU General Public License, cardware, freeware, shareware, komerční licenční server, OEM, open source...
- **copyright** – „všechna práva vyhrazena“
- **Creative Commons** – „některá práva vyhrazena“
- příklad licence Creative Commons – **OpenStreetMap**
šířena pod licenci CC-BY-SA (Uveďte autora–Zachovejte licenci 2.0)
© Přispěvatelé OpenStreetMap, CC-BY-SA
- **různé licence a stupně ochrany** pro
analogové produkty (mapy, plány, fotografie)
a pro digitální produkty (data, databáze, aplikace,
webové služby...)

Způsoby porušování autorského práva

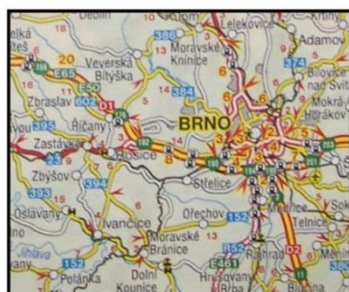
- význam **hodnoty autorského práva** neustále roste
- v nových **ekonomických podmínkách** si majitelé těchto práv silněji než kdy dříve uvědomují jejich **hospodářský význam**
- je zapotřebí docílit **efektivní ochrany** autorských práv
- autorské právo spadá do práv tzv. **duševního vlastnictví**
- duševní vlastnictví představuje práva vztahující se k nehmotným výsledkům **tvůrčí činnosti lidí**, tedy k projevům jejich intelektu
- práva duševního vlastnictví mají **absolutní povahu**, tzn. působí vůči všem
- jsou založena na **zásadě teritoriality**, což znamená, že jsou chráněna pouze na území toho státu, kde vznikla a řídí se **národním právním řádem**

Ilustrační ukázky porušení autorského práva

Ilustrační ukázka použití výřezu mapy

VÝŘEZ Z MAPY

ZPŮSOB ZNEUŽITÍ

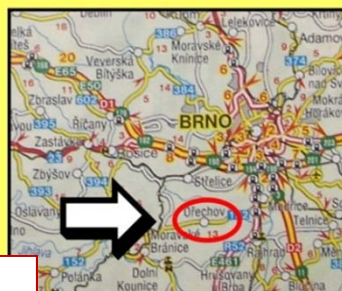
k ilustračním účelům použita mapa:
Autoatlas Evropa : GeoClub. Vizovice: SHOCart, spol. s r. o., 2008. 1 vyd. ISBN 978-80-7224-625-0.

NEJLEVNĚJŠÍ OKNA!

pětikomorový systém
za cenu čtyřkomorového

SLEVA AŽ 50 %

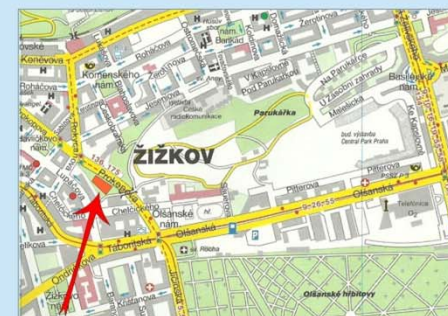
KDE NÁS NAJDETE?

VÝPRODEJ NÁBYTKU

SLEVA AŽ 80 %

nábytek
pova 4
- Žižkov
ní doba
- pátek
hodin

k ilustračním účelům použita mapa:
Plán města Praha. Praha : Freytag & Berndt Praha, 2009. 1 vydání. ISBN 978-80-7316-065-4.

Ilustrační ukázka úpravy původního díla

PŮVODNÍ MAPOVÉ DÍLO - PLÁN MĚSTA PRAHA

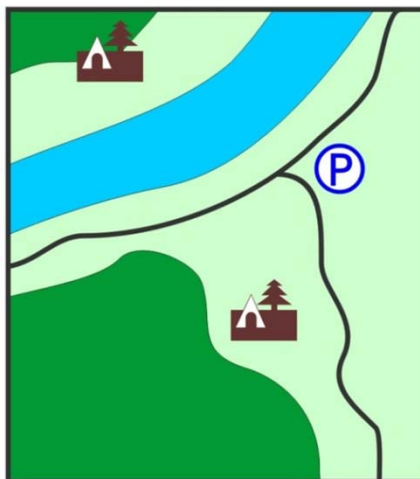
ÚPRAVA PŮVODNÍ MAPY NA „NOVÉ KARTOGRAFICKÉ DÍLO“

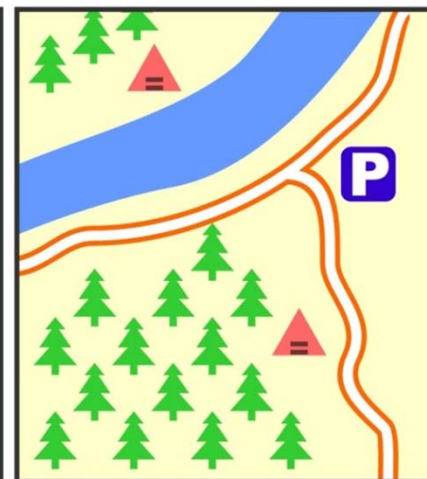
k ilustračním účelům použita mapa:
Plán města Praha. Praha : Freytag & Berndt Praha,
2009. 1 vydání. ISBN 978-80-7316-065-4.

Ilustrační ukázka využití části díla

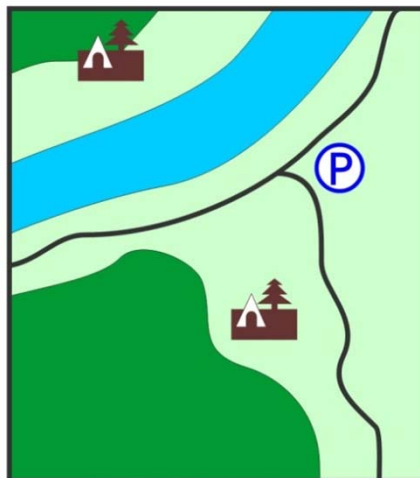
PŮVODNÍ MAPA

PŘEPRACOVANÁ MAPA

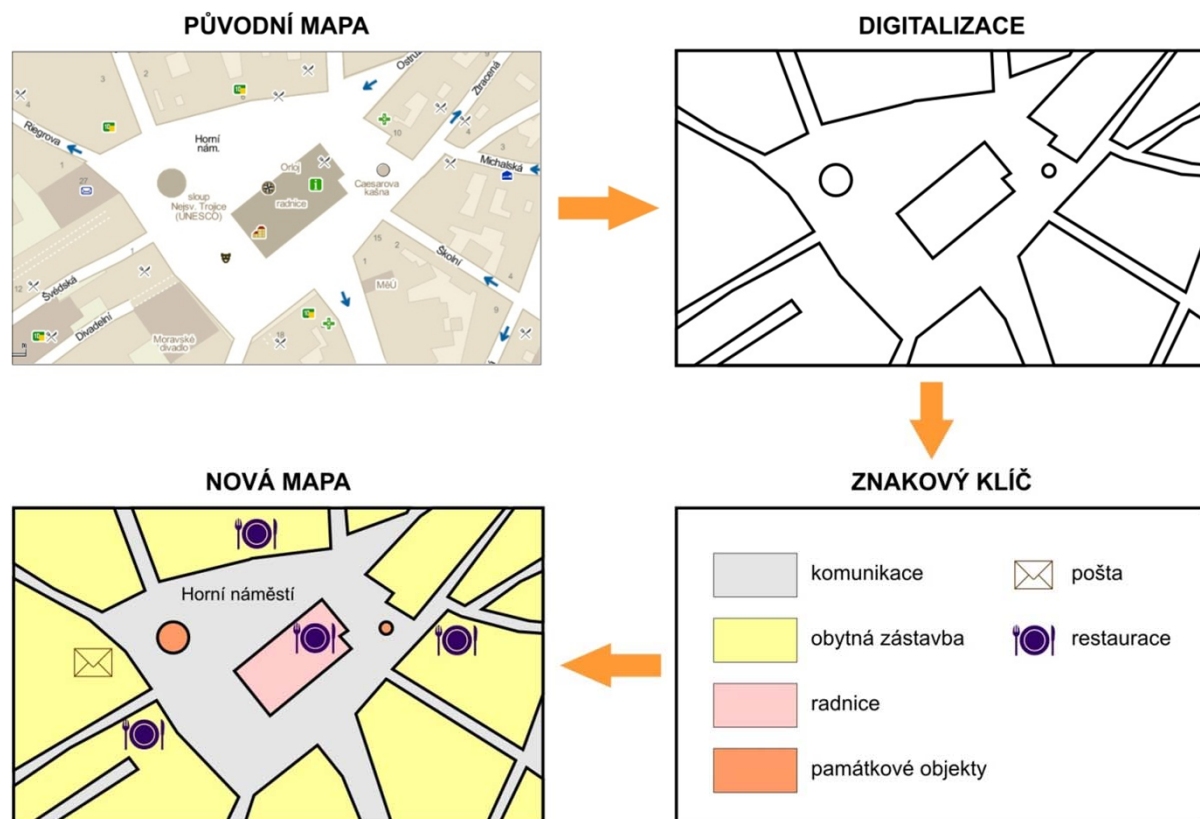

PŮVODNÍ MAPA

PŘEPRACOVANÁ MAPA

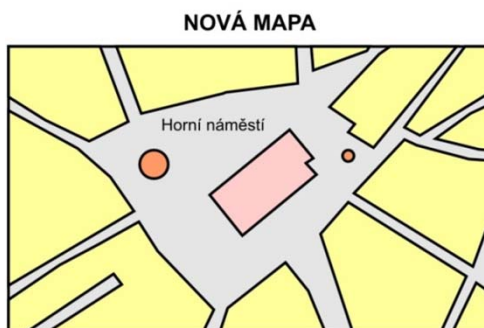
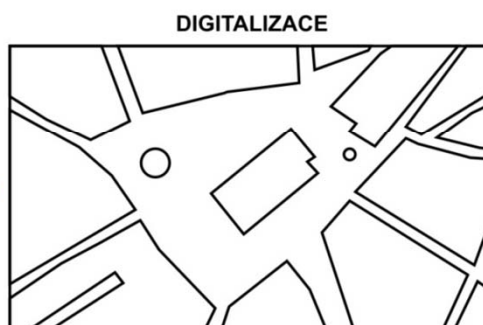
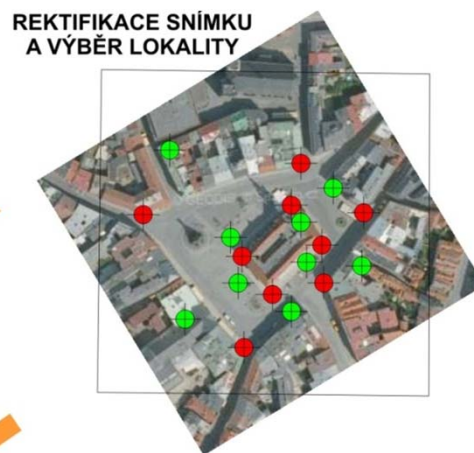

Ilustrační ukázka přepracování díla

k ilustračním účelům použita mapa:

Mapy.cz [online]. 2011 [cit. 2011-02-26]. Mapy.cz. Dostupné z WWW:
<<http://www.mapy.cz/#mm=ZTtTcP@x=139606144@y=134268992@z=16>>

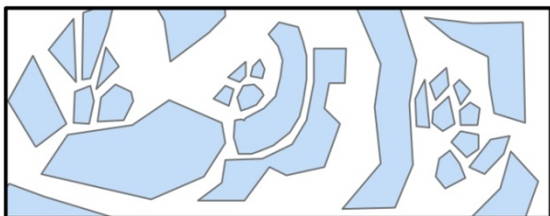
Ilustrační ukázka použití leteckých snímků

k ilustračním účelům použita mapa:
Mapy.cz [online]. 2011 [cit. 2011-02-26].
Mapy.cz. Dostupné z WWW:
 <<http://www.mapy.cz/#mm=ZTtTcP@x=139606144@y=134268992@z=16>>.

Ilustrační ukázka zneužití (úpravy) prostorové složky datové vrstvy

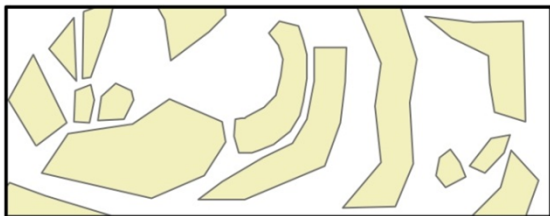
PŮVODNÍ DATOVÁ VRSTVA

SESKUPENÍ MALÝCH OBJEKTŮ

APLIKACE PROCESU SIMPLIFY

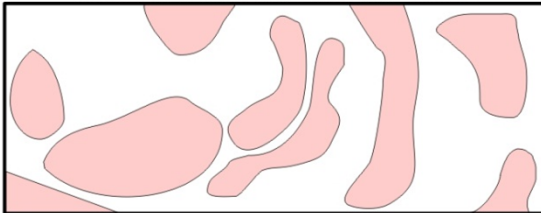
ZAOBLENÍ HRAN U POLYGONŮ

BUFFER ZÓNA KOLEM OBJEKTŮ

SIMPLIFIKACE A VÝBĚR PRVKŮ

Problémy uplatňování autorského práva

- **vymezení pojmů**
v zákoně – kartografické dílo, databáze, počítačový program, fotografie
- **co je a není autorským dílem**
státní mapové dílo, letecké snímky, trasy – faktografické údaje...
- důsledné rozlišování **majetkových práv autora a vlastnických práv**
- **nepružná aktualizace** vyhlášek, norem a ostatních legislativních dokumentů

Chyby a omyly

- **co je zdarma je možné užívat bez omezení**
bezplatnost poskytování datových vrstev, kartografických produktů, apod.
nesouvisí s autorským právem ani s právy vlastnickými
- **kopírování mapy pro kamarády je osobní potřebou**
osobní potřebou je pouze pořízení reprodukce pro vlastní potřebu,
nikoliv její šíření dalším osobám
totéž však neplatí pro interní potřeby právnických osob (např. úřad)
- **když nabyvatel vyhotoví mapové dílo s podkladů Zeměměřického úřadu, které šíří zdarma, jedná se o nekomerční využití**
např. u tisku plánů a map obcí a regionů,
nejedná se o nekomerční využití, i když jsou
produkty šířeny bezplatně
takové konání porušuje licenční podmínky ČÚZK

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

DĚKUJI VÁM ZA POZORNOST

Tato prezentace byla podpořena v rámci projektu ESF reg. č. CZ.1.07/2.2.00/28.0078

Inovace doktorského studia Geoinformatika a kartografie podporou moderních technologických směrů

GIVS 2012 – Geoinformace ve veřejném sektoru pro bezpečnost a konkurenceschopnou společnost